

Lorena Hughes

De Spaanse dochter

A.W. Bruna Uitgevers

1

Puri

Guayaquil, Ecuador

April 1920

Het kon niet anders of iedereen doorzag mijn vermomming.

Een zweetdruppel glibberde van mijn voorhoofd over mijn neus. De hitte was vochtig, drukkend. Ik was veel te warm gekleed, en dan droeg ik onder het pak van mijn man – broek, vest, jasje, overhemd, vlinderdas – ook nog een korset om mijn borsten in te snoeren. Om de vermomming compleet te maken had ik een valse baard opgeplakt die afschuwelijk jeukte. Omdat ik bang was dat hij zou loslaten, durfde ik er niet aan te krabben. Tot overmaat van ramp besloegen de glazen van mijn bril, waardoor ik alles wazig zag.

Hoe had ik ooit kunnen denken dat ook maar iemand hierin zou trappen?

Terwijl ik van boord ging, trok er een huivering door me heen. *Rustig blijven. Het komt goed.* Ik ademde diep in, maar door het strakke korset had ik het gevoel dat ik amper lucht binnenkreeg; wel een doordringende walm van vis en rook, afkomstig van het schip.

Het was krankzinnig wat ik deed.

Op de kade stonden de mensen dicht opeengepakt. Sommige hielden een bord omhoog met daarop een naam, andere

wuifden naar mijn medepassagiers. Ik meende te zien dat iemand spottend naar mij wees.

Ik kan nog terug.

Toen ik me omdraaide botste ik tegen een jongeman die zich een weg baande door de heksenketel van geroep en geschreeuw, van het lossen van kisten en koffers, van passagiers die zich van boord haastten. Geschrokken deed ik een stap opzij, waarop hij me voorbijstormde en onzacht in aanraking kwam met de oude dame die voor me liep. Ze sloeg met een luide kreet tegen de grond.

'Bruto!' riep ze hem na.

Ik schoot toe om haar overeind te helpen. 'Is alles goed met u?' vroeg ik zacht. Haar magere armen leken zo broos als tandenstokers.

'Ja, ik geloof het wel.' Ze raapte haar hoed op. 'Wat een lomperd, dat jongmens! Dank u wel, caballero. Gelukkig zijn er ook nog echte heren.'

Ik glimlachte om de ironie van de situatie. Maar ik was ook opgelucht. Ze had mijn vermomming niet doorzien! Dat gaf me een beetje meer zelfvertrouwen. Ik wilde net vragen of ik op zoek moest gaan naar een dokter toen er een vrouw naar ons toe kwam; ze leunde zwaar op een bamboe wandelstok en leek ouder dan Methusalem. Ik had nog nooit iemand gezien met zoveel rimpels, zoveel ouderdomsvlekken.

'Hija!' begroette ze de oude dame die ik overeind had geholpen.

'¡Mamá!' De oude dame viel haar moeder om de hals. Druk pratend liepen ze de pier af. Mij waren ze vergeten.

Ineens miste ik mijn moeder. Maar die was al drie jaar dood. Ik moest me alleen zien te redden, en nu ook zonder Cristóbal. Mijn keel werd dichtgesnoerd. Flink zijn, hield ik mezelf voor. Ik was aan dit avontuur begonnen, en nu moest ik doorzetten, wat er ook gebeurde.

Achter een zee van hoeden en palmbomen rees een wit met

geel gestreepte Moorse toren op, aanzienlijk ranker dan de Torre del Oro, maar toch deed hij me eraan denken. Een stukje Sevilla dat me hier, ver van huis, leek te verwelkomen en leek te zeggen dat alles goed kwam.

Tenminste, dat probeerde ik mezelf wijs te maken. Maar ondertussen liep ik met lood in mijn schoenen en was ik me er voortdurend van bewust dat ik in levensgevaar verkeerde. Van wie of van welke kant het gevaar zou komen, dat wist ik niet. Net zomin als ik wist of ik me zou kunnen verweren. Ik wist niet eens of mijn benen me zouden gehoorzamen als ik het op een lopen wilde zetten.

Kalm blijven, Puri. Hou je hoofd erbij.

Ik liet mijn blik over de zee van onbekende gezichten gaan. Ergens in de menigte moest zich de notaris van mijn vader bevinden. Ik had geen idee hoe hij eruitzag. Ik had de schrijfmachine van mijn man onder mijn ene arm en trok met de andere de hutkoffer achter me aan. Gelukkig had ik al mijn jurken weggedaan. Dat scheelde twee koffers.

Terwijl ik omstuwd door mijn medepassagiers over de kade liep kwam ik diverse van mijn jurken tegen. De laatste die ik had weggegeven en die mijn moeder nog had gemaakt, was een nauwsluitend kokermodel van roze tafzijde dat als schuim oploste in een zee van linnen pakken en kanten japonnen.

Hoog boven de drukte krijsten de meeuwen. Langs de kade lagen kano's afgemeerd.

Toen ik een groepje vrouwen passeerde die hun gezicht met een parasol afschermden tegen de brandende zon, ontdekte ik achter hen een man in een donker pak. Tussen de witte jassen en hoeden viel hij op als een zwarte boon in een kom rijst. Op het bord dat hij omhooghield stond in sierlijke zwarte krulletters mijn naam.

MARÍA PURIFICACIÓN DE LAFONT Y TOLEDO.

Lafont was de naam van mijn Franse vader, Toledo die van mijn Spaanse moeder.

Ik liep naar hem toe.

Hij keek me vragend aan. 'Kan ik u helpen, señor?'

Señor. Opnieuw een kleine overwinning.

Hij was kleiner dan ik, maar ik was lang voor een vrouw. Zijn brede voorhoofd deed me denken aan de plaatjes van de eerste mensen in de geschiedenisboeken van Cristóbal. Ook zijn borstelige wenkbrauwen die elkaar bijna raakten hadden iets primitiefs.

Ik hoestte om heser te klinken. 'Cristóbal de Balboa,' stelde ik me voor. 'Ik ben de man van María Purificación.' Door langzaam te praten kon ik beter bij de lage registers van mijn stem.

'Tomás Aquilino.'

Dus ik had me niet vergist. Dit was inderdaad de notaris die me had geschreven dat mijn vader was overleden.

Hij wierp een blik over mijn schouder. 'Waar is uw vrouw? Ik dacht dat ze voornemens was om zelf ook te komen.'

De scherpe steek in mijn borst kwam niet door mijn korset. Het was de pijn die de gedachte aan wat er met Cristóbal was gebeurd telkens opnieuw in me opriep. Ik nam Aquilino onderzoekend op; de rimpels in zijn voorhoofd, zijn gebarsten lippen, de glinstering in zijn ogen. Kon ik hem vertrouwen?

Ik slaakte een diepe zucht. 'Mijn vrouw is helaas tijdens onze reis overleden. Aan boord van de Andes.'

De notaris was zichtbaar geschokt. '*¡Dios mío santísimo!* Wat is er gebeurd?'

Ik aarzelde. 'Ze is bezweken aan de Spaanse griep.'

'En het schip is niet in quarantaine geplaatst?'

'Nee.' Ik liet de hutkoffer los. 'Dat was vanwege het geringe aantal gevallen niet nodig.'

Hij keek me zwijgend aan. Had hij me door? Ik probeerde altijd eerlijk en oprecht te zijn, dus ik vond het afschuwelijk dat ik moest liegen.

'Wat verschrikkelijk,' zei Aquilino ten slotte. 'Daar wisten

we hier niets van. Mijn oprechte deelneming, señor.’

Ik knikte. ‘Help me even met mijn hutkoffer.’ Het was geen vraag, maar een commando. Mannen vroegen niet; ze gaven orders.

Aquilino pakte het andere hengsel, en zo droegen we de hutkoffer samen naar de overkant van de straat. Het gevaarte was zwaarder dan een stervende stier. Ik bezweek bijna onder het gewicht, maar om geen wantrouwen te wekken mocht ik niets laten merken. Tegen de tijd dat we de glimmend zwarte T-Ford van de notaris bereikten, hijgde ik als een pakpaard en liep het zweet tappelings over mijn gezicht. Geen wonder dat mannen altijd bezweet waren!

Aquilino liet zijn kant van de hutkoffer naast de auto op de grond zakken. In Sevilla kende ik bijna niemand met een auto, laat staan met een Ford, helemaal uit Amerika! En in ‘een land van barbaren’, zoals Cristóbal onze bestemming had genoemd, had ik helemaal geen gemotoriseerde voertuigen verwacht. Als notaris verdiende Aquilino blijkbaar goed. Of misschien had hij nog andere, minder conventionele manieren om aan geld te komen. Een gunst hier en daar; misschien een vordering op een erfdeel, bij wijze van vergoeding voor geleverde diensten. Of misschien was hij gewoon van rijke komaf.

Ik had nog maar zelden in een auto gereden. In Sevilla deed ik alles lopend. Maar toen ik naar Madrid moest vanwege het verlopen patent op de uitvinding van mijn grootmoeder – de cacaobonenbrander die ze had ontwikkeld – had ik de reis gemaakt in een auto die sterk leek op de T-Ford van de notaris. Alleen waren de stoelen in dit geval een stuk comfortabeler. Of misschien leek dat maar zo doordat ik doodop was.

Terwijl hij de hefboom naast het stuur naar voren duwde, bood Aquilino aan dat ik die nacht bij hem kon logeren. Tenzij ik zelf al een onderkomen had geregeld. Het was de bedoeling dat we de volgende morgen in alle vroegte naar Vines

vertrokken, ‘voor de afhandeling van het testament van don Armand’.

Het ontging me niet dat hij mijn blik ontweek. Ik dacht aan de brief die hij me had geschreven. Die had ik inmiddels zo vaak gelezen dat ik hem uit mijn hoofd kende: *Als een van de begunstigden dient u naar Ecuador te komen om uw deel van de nalatenschap van uw vader op te eisen. U kunt ook iemand machtigen om uw erfdeel aan derden te schenken dan wel te verkopen.*

Als een van de begunstigden.

Dat had nogal wat vragen oproepen. Ik wist niet beter of ik was enig kind. Maar dat kon je bij een man nooit met zekerheid zeggen. Het zou me niet verbazen als bleek dat mijn vader in Ecuador ook een gezin had gesticht. Het was tenslotte al meer dan vijftiwintig jaar geleden dat hij uit Spanje was vertrokken om zijn droom na te jagen: het bestieren van een cacao-plantage in Ecuador. Het kon niet anders of hij had daar een andere vrouw ontmoet. En wat er op het schip was gebeurd, liet er geen twijfel over bestaan dat iemand verre van gelukkig was met mijn komst. Maar wie? Daar moest ik achter zien te komen.

Tijdens de rit vroeg Aquilino naar de omstandigheden rond het overlijden van María Purificación en klakte hoofdschuddend, merkbaar teleurgesteld met zijn tong. Het voelde onwezenlijk om over mijn eigen dood te praten, om mijn naam te horen noemen alsof ik er niet bij was. Ik zou het willen uitschreeuwen vanwege het onrecht dat ons was aangedaan. Ik zou namens Cristóbal een verklaring willen eisen. In plaats daarvan bleef ik in mijn rol. Ik moest de notaris in de waan laten dat hij met mijn echtgenoot van doen had.

Door het raampje zag ik dat Guayaquil in niets leek op het dorp dat ik me erbij had voorgesteld en dat het bovendien aanzienlijk moderner was dan menig stadje in Andalusië. We reden langs een rivier – de Guayas, aldus de notaris – naar

een schilderachtige koloniale wijk die tegen de helling van een heuvel was gebouwd; aan de balkons hingen bloembakken en ook bij de deuren en bij de opgangen naar de huizen stonden fleurige potten met bloeiende planten. De wijk heette Las Peñas, de heuvel was de Santa Ana, vertelde Aquilino. De bochtige straten, belegd met keien, deden me denken aan de stadjes en dorpen rond Sevilla. Voor het eerst sinds mijn vertrek drong het tot me door dat ik mijn vaderland misschien wel nooit meer zou terugzien. Nog hartverscheuender was het besef dat ik dit nieuwe, nog onbekende land niet samen met Cristóbal zou gaan ontdekken. Ik staarde naar mijn hand, die de warmte van de zijne voor altijd zou moeten missen.

Het voelde leeg. Incompleet.

Aquilino hield stil voor een lichtblauw huis met een mahoniehouten voordeur. Terwijl ik binnen om me heen keek kreeg ik sterk de indruk dat hij vrijgezel was. Niets in de salon verried een vrouwenhand die zorgde voor sfeer en gezelligheid. Er stonden geen bloemen, geen porseleinen beeldjes, er lagen nergens geborduurde tafellopers of antimakassars. In plaats daarvan hingen er saaie landschappen aan de muren en werd ik aangestaard door een levensgrote marmeren Deense dog.

Aan de andere kant van de salon ging een deur open, en er kwam een meisje binnen met bruine krullen. Ze droogde haar handen af aan haar lichtgroene schort. De jurk daaronder viel zo ruim dat ze erin verdronk.

‘Ik heb gedekt voor het middageten, *patrón*,’ zei ze zacht.

‘*Gracias*, Mayra.’

De tafel in de eetkamer was veel te groot voor een man alleen. Ik liet mijn blik over de kleurrijke gerechten gaan: rijst met calamares, gebakken zeebaars en bakbananen – *patacones*, zoals Aquilino en zijn dienstmeisje ze noemden.

Ik had de afgelopen week regelmatig een maaltijd overge-

slagen – na de nachtmerrie op de Andes had ik simpelweg geen hap door mijn keel kunnen krijgen – maar nu rammelde ik van de honger. Aquilino gebaarde me te gaan zitten en nam zelf plaats aan het hoofd van de tafel. Terwijl Mayra ons bediende bedwong ik mijn nieuwsgierigheid en stelde geen vragen, uit angst om door de mand te vallen. Dus ik deed er, ook tegenover het dienstmeisje, het zwijgen toe en beperkte me zo veel mogelijk tot ja knikken en nee schudden. Het leek Aquilino niet te storen. Hij was blijkbaar net zo zwijgzaam als mijn arme Cristóbal.

Om schor te klinken had ik me aangewend regelmatig te hoesten.

‘Is alles goed met u, señor Balboa?’

Lieve hemel! Straks dacht hij nog dat ik ook Spaanse griep had!

‘Ja hoor, ik voel me uitstekend.’ Ik keek weer naar mijn bord. In mijn vermomming als man genoot ik een vrijheid die nieuw voor me was. In mijn *chocolatería*, de enige in heel Sevilla, had ik als gastvrouw de taak gehad om het iedereen naar de zin te maken, en om zelfs geschillen te beslechten. Ik had altijd mijn best gedaan om de wensen van mijn gasten vóór te zijn – Nog een glaasje wijn? Nog een stuk chocolade? – en te voorkomen dat er ongemakkelijke stiltes vielen. Maar nu hoefde ik me niet af te vragen of iedereen wel genoeg had en kon ik in alle rust van het eten genieten.

‘Wacht maar tot u Mayra’s *dulce de higos* hebt geproefd. Dan voelt u zich nóg beter!’ grapte Aquilino. ‘Ze plukt de vijgen hier in de achtertuin.’

Mayra zette een kom voor me neer. Bij de aanblik van de gesuikerde vijgen in siroop liep het water me in de mond. Op het schoteltje lag een plak witte kaas. ‘Wat is het voor siroop?’ vroeg ik, terwijl ik aandachtig de gekruide, kaneelachtige vloeistof proefde.

‘*Panela*,’ antwoordde het dienstmeisje.

De combinatie met chocolade zou verrukkelijk zijn, besefte ik. Een delicatessen!

Na het dessert ging Aquilino me voor naar de salon, waar hij naar een ongemakkelijk ogende fluwelen bank gebaarde. Zelf ging hij tegenover me zitten, pakte het kistje met sigaren van de tafel en hield het me voor.

Ik was altijd nieuwsgierig geweest naar die mysterieuze mannengewoonte, maar toch aarzelde ik, bang om een figuur te slaan. Cristóbal was altijd erg trots geweest op de perfecte kringetjes die hij wist te blazen.

Bij het zien van mijn weifelende gezicht trok Aquilino zijn borstelige wenkbrauwen op. Alle mannen rookten, dus als ik geen wantrouwen wilde wekken kon ik niet achterblijven. Ik keek naar de Deense dog bij de deur – zelfs die leek vol spanning mijn reactie af te wachten – en pakte een dikke sigaar uit het kistje. Net als Aquilino klemde ik hem stevig tussen mijn lippen.

De notaris gaf me een vuurtje, en toen ik inhaleerde had ik het gevoel dat mijn luchtpijp in brand stond. Ik begon onbedaarlijk te hoesten en sloeg mezelf krachtig op de borst.

Aquilino keek me aan alsof ik een nog onbekende, merkwuurde insectensoort was. ‘U rookt niet, señor Balboa?’

‘Alleen pijp,’ bracht ik gesmoord uit. ‘In Spanje is de tabak zuiverder.’ Wat dat ook mocht betekenen. Ik had de mannelijke gasten in mijn chocolatería weleens over de kwaliteit en de zuiverheid van tabak horen praten. Niet dat ik zelf ook maar enig verschil opmerkte; ik vond de geur in alle gevallen ronduit onaangenaam.

Aquilino stak zijn eigen sigaar aan, inhaleerde en blies ontspannen een rookwolk uit. ‘Het spijt me, maar ik moet u de vraag stellen, señor,’ verklaarde hij op de plechtige toon van een pastoor. ‘Wat zijn uw plannen nu uw vrouw – *que en paz descanse* – niet langer onder ons is?’

Pas op wat je zegt, hield ik mezelf voor. Want ik mocht on-

der geen voorwaarde als een bedreiging worden gezien. ‘Ik vermoed dat ik op korte termijn weer vertrek, terug naar Spanje. Om eerlijk te zijn ben ik niet in het land geïnteresseerd, en ook niet in de cacao-teelt. Deze reis was de droom van mijn vrouw. Niet de mijne.’

Het branderige gevoel in mijn keel verleende mijn stem een schorre klank, waarvoor ik dankbaar was. ‘Ik heb ook een vraag aan u, señor Aquilino. Zijn er, behalve mijn vrouw, nog meer erfgenamen?’

‘Die zijn er. Don Armand had twee dochters, beiden geboren in Vines: Angélica en Catalina de Lafont.’

Dus ik had twee zussen! Het voelde als een klap in mijn gezicht. Ik had het weliswaar vermoed, of in elk geval rekening gehouden met de mogelijkheid. Maar dat deed niets af aan mijn geschoktheid nu bleek dat er inderdaad meerdere erfgenamen waren; dat mijn vader mijn moeder en mij had verraden; dat hij nog twee dochters had gekregen, van wie hij waarschijnlijk meer had gehouden dan van mij. En ondertussen had ik meer dan twintig jaar lang uitgekeken naar zijn thuiskomst. Terwijl hij nooit van plan was geweest om naar Spanje terug te keren. Het was iets wat nu pas tot me doordrong. Dat mijn vader een nieuw leven was begonnen en ons als een oude krant had afgedankt. Hoe kon ik zo naïef zijn geweest? Ik was hem al die jaren trouw blijven schrijven; ik had uren voor het raam gezeten en zijn portret nagetekend. In mijn kinderlijke onschuld was ik blijven wachten op zijn terugkeer, met zijn armen vol cadeautjes, in de hoop dat hij me op zijn toekomstige avonturen zou meenemen.

‘Angélica is de oudste dochter,’ vertelde Aquilino. ‘En don Armand had ook een zoon. Maar die heeft afstand gedaan van de erfenis.’

Dus ik had ook een broer? En die had nee gezegd tegen een vermogen?

‘Hij is priester.’ Aquilino keek goedkeurend naar zijn sigaar. ‘Dus hij heeft de gelofte van armoede afgelegd.’

Een priester! En dat terwijl mijn vader niet gelovig was geweest. Althans, volgens mijn moeder. Hoe was het mogelijk dat hij een priester had voortgebracht? Zelf zat ik vol twijfels als het ging om het geloof, ook al zou ik die nooit hardop uitspreken. En had mijn broer vrijwillig afstand gedaan van zijn erfdeel, in navolging van zijn gelofte van armoede? Of was hij daartoe gedwongen?

‘En hun moeder? Is die ook een van de erfgenamen?’

‘Doña Álvarez leeft niet meer. Ze is al een paar jaar geleden gestorven. Hoe dan ook, morgen bespreken we het testament tot in de details.’

Dat mijn vader zoveel voor ons verborgen had gehouden, raakte me meer dan zijn dood. Het was maar goed dat mijn moeder dit niet meer hoefde mee te maken. Een tweede vrouw, een nieuw gezin. En dacht hij nu werkelijk dat hij zijn bedrog kon goedmaken door me een deel van zijn bezittingen na te laten? Wat had ik daaraan, na een jeugd zonder vader? Ik zou nooit weten hoe zijn stem had geklonken of wat voor reukwater hij had gebruikt. Ik had geen herinnering aan zijn omhelzing, aan het warme gevoel van zijn armen om me heen.

Een harde bonk tegen het raam deed ons schrikken. Haastig schoten we overeind. Op de kiezelstenen lag een gespikkelde vogel.

‘Een sperwer,’ zei Aquilino.

Ik zei niets, maar keek als gehypnotiseerd naar het stervende dier.

‘Blijkbaar had hij de ruit niet gezien,’ vervolgde Aquilino. ‘De stakker. Wat hij hier ook hoopte te vinden, het heeft niet zo mogen zijn.’

2

Twee weken eerder

De reis naar Havana, aan boord van de Valbanera, duurde een week. Het was voor het eerst dat ik voet aan land zette op het Amerikaanse continent met zijn koloniale architectuur, smalle straten en betoverende stranden. Maar we hadden geen tijd om rond te kijken, want we moesten vrijwel onmiddellijk overstappen op de Andes, een Brits schip dat wel drie keer zo groot was als de Valbanera. Niet dat Cristóbal er anders met me op uit zou zijn getrokken. Hij had zich al de hele week met zijn schrijfmachine in onze hut opgesloten.

De klerk achter de balie had een kaal hoofd bedekt met moedervlekken, als een overrijpe mango. 'Hoe is uw naam?' vroeg hij.

'Cristóbal de Balboa, en dit is mijn vrouw, María Purificación de Lafont y Toledo.' Cristóbal trommelde geërgerd met zijn vingers op de balie terwijl de klerk onze namen noteerde, onghaast en zonder zich ook maar iets aan te trekken van de lange rij passagiers achter ons. Mijn echtgenoot had weinig geduld met mensen die hun vak niet verstonden. Het was iets wat ik niet kon rijmen met zijn gelijkmatige karakter en zijn voorkeur om conflicten uit de weg te gaan. Zijn frustratie manifesteerde zich op verschillende manieren: ongeduldig tikken met zijn voet, krabben aan zijn achterhoofd, zijn das losmaken of zijn nagels afbijten tot op het leven. Het leek wel alsof zijn lichaam uiting gaf aan gevoelens die hij niet kon verwoorden.

‘Purificación,’ herhaalde de klerk traag. ‘Met een c of een s?’
‘Met een c,’ antwoordde Cristóbal kortaf. Mijn echtgenoot was zich amper bewust van zijn gewoonten en eigenaardigheden, noch van het effect dat hij op anderen had – vooral vrouwen. Het ontging hem volledig als vrouwelijke klanten hun ogen niet van hem konden afhouden of keurend aan hun kapsel voelden wanneer hij hun bestelling kwam opnemen of een kop warme chocolademelk voor hen neerzette. Ik begreep hun fascinatie wel. Cristóbal mocht dan niet zo jong meer zijn – hij was al vierendertig – hij besteedde veel aandacht aan zijn uiterlijk en zijn persoonlijke hygiëne. Zijn baard was altijd keurig verzorgd, zijn das zat onveranderlijk volmaakt recht. Bovendien was hij hoffelijk en welwillend en bezat hij een mate van terughoudendheid waardoor vrouwen zich bij hem op hun gemak voelden. Ik prees me dan ook gelukkig dat mijn moeder me aan hem had uitgehuwelijkt en niet aan een dikke man op leeftijd. Het probleem in ons huwelijk was dan ook niet dat we ons niet tot elkaar aangetrokken voelden.

Cristóbal keerde zich zuchtend naar mij.

Het probleem was een gebrek aan verwantschap.

Terwijl mijn man mijn achternaam spelde had ik het gevoel dat er naar me werd gekeken. Zo onopvallend mogelijk draaide ik mijn hoofd om.

Geleund tegen een dikke zuil stond een man me aan te gapen. Zodra hij zag dat ik naar hem keek wendde hij zijn blik af. Er was iets met zijn gezicht, maar ik kon er niet achter komen wat eraan schortte zonder onbeleefd te lijken.

‘Dit is het reisschema.’ De klerk gaf Cristóbal een met de hand beschreven velletje papier. ‘Uw hutnummer is 130D.’

Cristóbal griste de sleutel al uit zijn hand voordat de klerk was uitgesproken.

De man tegen de zuil stak een sigaret op. Daardoor was hij even afgeleid en kon ik hem onopvallend bekijken.

De helft van zijn gezicht was ontsierd door littekens, vermoedelijk van brandwonden; van zijn wenkbrauw tot zijn kaak was de huid onnatuurlijk verdikt en grillig geplooid. De andere helft was volmaakt gaaf. En niet onaantrekkelijk.

Toen onze blikken elkaar kruisten liep er een koude rilling over mijn rug. En ook al schreef ik die toe aan mijn kleding – aan mijn roze bloes van dunne crêpe georgette – het viel niet te ontkennen dat er iets verontrustends van hem uitging. Ik klemde mijn hand om Cristóbal's arm en deed alsof ik geïnteresseerd was in het zeegezicht dat boven het hoofd van de man aan de muur hing.

'Ben je zover, Puri?' Cristóbal pakte de koffer met daarin zijn schrijfmachine.

'Sí, mi alma.'

Een bediende volgde met onze hutkoffers.

De eerste twee dagen na ons vertrek zag ik de vreemde man niet meer terug. Pas op de derde dag liep ik hem bijna letterlijk tegen het lijf toen ik onze hut uit kwam. Hij bleef niet staan, maar tikte in het voorbijgaan hoffelijk aan zijn hoed. Hoewel zijn geur me bekend voorkwam kon ik die op dat moment niet plaatsen.

Ik overwoog het voorval aan Cristóbal te melden, maar tegen de tijd dat die naar buiten kwam en de deur van onze hut op slot had gedaan, was de man al om de hoek verdwenen.

Op weg naar het diner hoorden we vanuit een van de salons accordeonmuziek, begeleid door een tamboerijn. Door de ramen zag ik dat er een variétévoorstelling gaande was.

'O wat enig! Laten we gaan kijken,' zei ik tegen mijn man. 'Misschien treedt er wel een goochelaar op!'

'Moet dat nou? Ik ben net goed op gang met mijn verhaal! Dus ik wil vlug even eten en dan terug naar de hut.'

'Hè toe! Voor één keer!' Ik sleepte de tegenstribbelende Cristóbal de salon in.

Het variétégezelschap bestond uit drie mannen in glim-

mend rode kostuums. Een van hen reed op een driewieler; hij had een lange snor die krulde aan de punten, en op zijn hoofd droeg hij een hoge hoed. Zijn zwarte cape bolde in de koude tochtvlaag die ontstond door het openen van de deur. De tweede variééartiest zag eruit als een harlekijn en liep, vol ontzag gadegeslagen door de kinderen, op stelten tussen het publiek en deed telkens alsof hij dreigde zijn evenwicht te verliezen. De voorstelling draaide om de derde artiest, die een keurig geschoren geitensikje had. Wel een kwartier lang slikte hij messen en vuurbollen, waarna hij het publiek voorstelde aan Marina de Grote, een vrouw met enorme spierballen en dito achterwerk die als koorddanseres werd aangekondigd.

Cristóbal boog zich naar me toe. ‘Weet je, ik heb eigenlijk niet zo’n trek meer. Ga jij maar dineren, dan zie ik je straks wel weer.’

‘Maar er wordt na het diner gedanst!’

Cristóbal pakte me bij mijn elleboog en loodste me naar de deur. ‘Ik heb hier al te veel tijd verspild.’

‘Hoezo, verspild? Je doet er mij een plezier mee! Of vind je dat niet de moeite waard?’

‘Je hebt zelf voorgesteld dat ik tijdens de reis aan mijn boek zou werken.’

‘Ja, maar toen wist ik nog niet dat je daar dag en nacht mee bezig zou zijn. Je gunt jezelf amper de tijd om te eten, en daarna wil je zo snel mogelijk terug naar de hut. Ik zit al de hele reis alleen.’

Hij haalde zijn schouders op. ‘Het spijt me, maar het is niet anders. Als ik inspiratie heb, dan móét ik schrijven.’

‘En van mij krijg je geen inspiratie? Je hebt me niet meer aangeraakt sinds vóór...’

Een vrouw in een nertsjas keerde zich naar ons toe.

Cristóbal kuchte, zijn gezicht liep rood aan. ‘Dit lijkt me niet de aangewezen plek om het daarover te hebben.’

Behalve de vrouw in de nertsjas stonden er ook twee echt-paren binnen gehoorsafstand. Maar dat kon me niet schelen. Sterker nog, dat was alleen maar gunstig. Om een schandaal te vermijden zou Cristóbal misschien alsnog besluiten te blijven. Bovendien had ik er genoeg van dat alles waar hij ongemakkelijk van werd moest worden doodgezwegen. Zoals mijn laatste miskraam. De derde al. Cristóbal wilde er niet over praten en deed alsof ik nooit zwanger was geweest, alsof ons kindje nooit had bestaan.

‘Trouwens, niet om het een of ander, maar deze reis was jouw idee! Ik doe dit voor jou!’

En daar had hij gelijk in. Dat kon ik niet ontkennen. Het was mijn idee geweest om alles te verkopen, inclusief mijn chocolatería, en naar Ecuador te gaan om mijn erfenis op te eisen. Wat die erfenis ook mocht blijken te zijn. Ik had elk argument aangegrepen om Cristóbal over te halen: dat Europa door de oorlog in puin was gelegd, dat de chocolatería verlies leed en – mijn belangrijkste troef – dat deze reis hem de kans zou bieden om het boek te schrijven waar hij al zijn hele leven van droomde. Maar in plaats van hem gelijk te geven viel ik nijdig tegen hem uit.

‘Dat mag dan zo zijn, maar zoals jij het zegt klinkt het alsof ik alleen aan mezelf denk!’ In mijn boosheid ging ik steeds harder praten. ‘Ik doe dit voor ons!’

‘Waarom kon je niet gewoon tevreden zijn met wat we hadden?’

‘Meen je dat nou echt? Wat had ik dan met mijn erfenis moeten doen? Had ik die moeten laten schieten? Neem me niet kwalijk dat ik aan óns dacht! Dat ik deze kans wilde benutten om weg te komen uit die kleine bovenwoning! Om te verhuizen naar een schitterende plantage! In een van de belangrijkste cacao-exporterende landen van de wereld!’

‘Hou op over die plantage! Hadden we die vermaledijde brief maar nooit gekregen. Sinds die op de mat lag kun je over

niets anders praten. Je bent precies je vader. Verblind door ambitie.'

'Wat weet jij van mijn vader? Die heb je niet eens gekend! Ik kan me hem al nauwelijks meer herinneren!'

'Dat weet ik van je moeder.'

Over mijn moeder wilde ik het al helemaal niet hebben. Tijdens de reis had ik haar nog meer gemist dan thuis. Er ging geen dag, geen uur voorbij zonder dat ik aan haar dacht.

'Toe nou, Puri...'. Cristóbal dempte zijn stem. 'Ik wil geen ruzie. En zeker niet hier. Ik zal mijn best doen om je niet zo vaak alleen te laten. Maar wees nu een braaf meisje en laat me teruggaan naar mijn boek.' Hij gaf me een kus op mijn voorhoofd.

Alsof ik een klein kind was met een driftbui! Teleurgesteld deed ik een stap naar achteren. 'Blijf van me af!'

Ik was een uur met mijn haar bezig geweest; ik had poudre de riz op mijn wangen gedaan en mijn mooiste jurk aange-trokken – de lavendelblauwe met pailletten en een laag uitgesneden rug – maar mijn man kwam niet verder dan een broederlijke kus? Ik was achtentwintig. Als hij nu al geen oog voor me had, wat kon ik dan nog verwachten als ik dertig was?

'We praten later verder,' zei Cristóbal nog altijd op gedempte toon. Ondertussen werden we door steeds meer medepas-sagiers nieuwsgierig gadeslagen. 'Als je weer een beetje gekalmeerd bent.'

'Nee. Ik wil het er nú over hebben.'

Cristóbal zuchtte geërgerd. 'Doe niet zo onredelijk, Puri.'

Onredelijk? Daar had ik niet meteen een weerwoord op. En dat was misschien maar goed ook. Want ik zou waarschijnlijk dingen hebben gezegd waar ik later spijt van had gekregen. Dus ik draaide me om en liep de salon uit, weg van mijn echtgenoot, die het bloed onder mijn nagels vandaan wist te halen.

Nog altijd woedend en zonder achterom te kijken vloog ik

de trap op naar het dek. Cristóbal mocht niet zien dat ik huilde. Mijn ademhaling ging snel en oppervlakkig, de koele avondlucht streek langs mijn wangen, en hoog boven me stond de maan als een zilveren sikkelsikkel aan de hemel. Bij de achtersteven gekomen klemde ik mijn handen om het hakkebord.

Hij had me onredelijk genoemd!

Inktzwarte golven beukten tegen de romp – wat kon de zee dreigend zijn! Mijn ademhaling werd rustiger, regelmatiger terwijl ik in de diepte staarde.

Misschien had hij wel een beetje gelijk. Anders was ik nooit zo veeleisend. In Sevilla had ik mijn vriendinnen gehad om plezier mee te maken. Maar aan boord was ik alleen. Al meer dan een week! Ik voelde me eenzaam. Bovendien was ik gespannen over wat ons in Ecuador te wachten stond. Ik wilde dat Cristóbal me geruststelde, dat hij zei dat alles goed zou komen. Was het verkeerd geweest om alles op te geven om een droom – de droom van mijn vader – na te jagen?

Waren we maar niet zo verschillend, Cristóbal en ik! Hij was volmaakt gelukkig met zijn boeken. Meer had hij niet nodig. Maar ik kon nog geen vijf minuten stilzitten. Toen we pasgetrouwd waren, dacht ik dat ik stapelgek zou worden van het borduren en sokken stoppen en kwamen de muren op me af tijdens de lange middagen waarin de klok traag de uren wegtikte.

Uiteindelijk was de chocolade mijn redding gebleken. Al toen ik nog maar een heel klein meisje was had mijn grootmoeder, naar wie ik was vernoemd, me ingewijd in de geheimen van de chocolade. Ze had me geleerd hoe de harde cacao bonen moesten worden bewerkt om ze vloeibaar en fluweelzacht te maken; hoe door het toevoegen van ingrediënten diverse smaken en texturen konden worden gecreëerd die zowel verrukkelijk als verslavend waren.

Na de dood van zijn vader had ik Cristóbal voorgesteld om

in de boekhandel waarmee zijn grootvader ooit was begonnen, een chocolatería te openen. Een dergelijke zaak zou de buurt cachet verlenen, betoogde ik. Onze gasten zouden grif geld betalen voor mijn truffels en mijn chocoladedranken. In Frankrijk waren chocolatería's erg in zwang, en wij Spanjaarden namen maar al te graag een voorbeeld aan het *savoir-vivre* van de Fransen.

Uiteindelijk was Cristóbal met mijn voorstel akkoord gegaan. Ook al was hij daar later steeds meer van teruggekomen.

Een warme bries streek langs mijn hals.

Plotseling kreeg ik geen lucht meer.

Mijn handen gingen naar mijn hals, en ik voelde een touw dat mijn keel dichtsnoerde. De druk was ondraaglijk, gillen onmogelijk.

'Sst, María,' fluisterde een mannenstem in mijn oor. 'Het duurt maar even. Dan is het voorbij.'

Wie was deze man? Hoe wist hij hoe ik heette? Wild maaiend met mijn armen raakte ik de handen die het touw steeds strakker aantrokken. Twee eeltige gebalde vuisten. Veel groter dan de handen van Cristóbal.

Help! Cristóbal!

Er kwam geen geluid over mijn lippen. Ik draaide mijn hoofd opzij. En herkende de man met het half verbrande gezicht! De pijn was gruwelijk. Ik kreeg geen lucht.

'Hé! Wat gebeurt daar!'

Ik had kunnen zweren dat het de stem van Cristóbal was. Maar misschien verbeelde ik het me. Misschien was de wens de vader van de gedachte.

Mijn belager verplaatste zijn gewicht. Het lukte me mijn duimen onder het touw te krijgen. De wurggreep verslaptte iets, maar nog niet genoeg.

Er naderden voetstappen over het dek.

Ik schraapte met mijn hak langs het scheenbeen van mijn

belager. De wurggreep verslakte nog meer, ik kreeg eindelijk weer wat lucht. Het touw viel op de grond. Hijgend, hoestend kon ik in het donker twee mannen onderscheiden die met elkaar op de vuist gingen.

Ik herkende het bruine pak van mijn man. Zijn bril balancerde op de punt van zijn neus; hij kon hem elk moment verliezen. Cristóbal had zijn arm om de nek van mijn belager geklemd, maar die verzette zich krachtig, en uiteindelijk sloegen ze samen tegen het dek.

Ik wilde Cristóbal helpen, maar door het hoesten was ik tot niets in staat.

De man met het verminkte gezicht wist zich als eerste over-eind te werken en trok een mes uit de schacht van zijn laars. Cristóbal richtte zich ook op. Dreigend keerde hij zich naar mijn belager. Zo kende ik hem niet! Ik had nooit gedacht dat hij zelfs maar tot geweld in staat was. Hij kon nog geen vlieg doodslaan. Het was niet aan hem om over leven of dood te beslissen, zei hij altijd.

Mijn belager zwaaide met zijn mes en stak toe, dwars door Cristóbals jas. Die klemde een hand om zijn arm, bloed sijpelde tussen zijn vingers door. Schreeuwend stortte hij zich op de man met het verminkte gezicht en werkte hem opnieuw tegen de grond. Het mes vloog door de lucht en stuiterde over het dek.

Met een brandende pijn in mijn hals ging ik ernaar op zoek, maar het enige wat ik vond was Cristóbals bril. Ik schraapte mijn keel en slaagde er eindelijk in om hulp te roepen. 'Help... help!' wist ik schor uit te brengen.

Van beneden klonken muziek en gelach die mijn hulpge-roep overstemden. Ondertussen rolden de twee mannen als een vechtende kluwen over het dek. Cristóbal beukte tegen de reling.

Ik keek om me heen, op zoek naar iets om mijn belager mee te lijf te gaan. Mijn oog viel op een reddingsboot. Wankelend

liep ik erheen, en ik klom op de reling om in de boot te reiken. Na weer een hoestaanval greep ik een roeriem en sprong van de reling op het dek.

Cristóbal stond gevaarlijk dicht bij de rand. Mijn maag draaide zich om in het besef van de diepte die achter hem gaapte. Op de een of andere manier had mijn belager zijn mes weer te pakken weten te krijgen. Opnieuw haalde hij uit naar mijn man. Cristóbal had dekking gezocht achter de reling en klemde zich er wanhopig aan vast terwijl hij het mes ontweek.

Ik hief de roeriem om mijn belager buiten gevecht te stellen, maar die stond te dicht bij Cristóbal. Ik wees naar een opening in de reling. ‘Cristóbal! Daar moet je heen!’

Hij keek ernaar, maar voordat hij ook maar iets kon doen begroef mijn belager zijn mes in de buik van mijn man.

‘Nee!’ Schreeuwend liet ik de roeriem op het hoofd van mijn belager neerdalen.

Die zakte in elkaar en tuimelde over de reling heen de diepte in. Cristóbal klemde zijn handen om het mes dat uit zijn buik stak. Zijn gezicht was verwrongen van angst en pijn, hij sperde zijn ogen zo wijd open dat ik hem nauwelijks meer herkende.

‘Cristóbal!’ Ik stak hem een hand toe, maar net op dat moment beukte een reusachtige golf tegen de romp van het schip. Cristóbal verloor zijn evenwicht en sloeg over de rand van het dek, achter mijn belager aan.

Ik gilde het uit. Zo hard, zo wanhopig dat ik dacht dat mijn stembanden scheurden.

Het zou nog heel lang duren voordat ik weer kon praten zonder dat het pijn deed.